

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	28 februari 2022
Voorstelnummer	D298072
Datum raadsvoorstel	23 december 2021
Portefeuillehouder(s)	M. ten Bruggencate
Commissie	
Datum commissie	7 februari 2022
Soort agendering	Ter besluitvorming
Agendapunt	
Team	BV - Regie
Opsteller(s)	D. Bruinsma
Datum B&W besluit	11 januari 2022
Bijlagen:	1 (Participatiebeleid Heiloo 2022)
Onderwerp :	Participatiebeleid Heiloo 2022

Voorgesteld besluit:

- het Participatiebeleid Heiloo 2022 vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Ja ☐ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Voor u ligt het participatiebeleid van de gemeente Heiloo. Dit document geeft aan hoe de gemeente Heiloo haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties betreft bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en projecten. Ook beschrijft het hoe inwoners, maatschappelijke organisaties of ondernemers met initiatieven de gemeente kunnen benaderen en op welke wijze de gemeente hen kan ondersteunen.

Er is landelijke wet- en regelgeving op komst (Omgevingswet en later een wijziging Gemeentewet) die vraagt om een bredere betrokkenheid bij en invloed op besluitvorming. Na inwerkingtreden van de Omgevingswet (verwachting 1 juli 2022) moet iedere gemeente duidelijkheid geven over de werking van participatie binnen de eigen grenzen. Dit doet Heiloo, net als vele andere gemeenten in Nederland, door participatiebeleid op te stellen. Na een wijziging van artikel 150 van de Gemeentewet moet de huidige inspraakverordening worden vervangen door een participatieverordening. Omdat dit naar verwachting nog een jaar op zich laat wachten¹, wordt nu alleen het participatiebeleid aangeboden ter vaststelling.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

De Omgevingswet vraagt om vaststelling van participatiebeleid vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet (verwachting 1 juli 2022). De inhoud is aan de gemeente, het doel is een kader te scheppen voor participatie bij initiatieven van de gemeente en andere partijen.

In dit participatiebeleid zijn elementen uit voorgaande stukken opgenomen en doorontwikkeld. Hiermee is dit stuk na vaststelling leidend voor het participatiebeleid en de uitvoering daarvan. Tot de basisdocumenten behoren de eerder vastgestelde beleidsdocumenten:

- Inspraakverordening gemeente Heiloo (2005)
- Samen met inwoners – participatie in Heiloo (2010)
- Startnotitie Samenspel (2014)
- Nota Beleidsontwikkeling op basis van Samenspel (2016)

Ook geeft het beleid invulling aan de resultaten van recente onderzoeken naar de huidige werkwijze, namelijk:

- Rekenkamerrapport Burgerparticipatie in de BUCH (2018)
- Inwoners- en ondernemerspeiling (2021)
- Quickscan Lokale democratie Heiloo (2021)
- Enquête participatiebeleid (2021)

Bij het opstellen van het participatiebeleid is gebruik gemaakt van de VNG-voorbeeldverordening en overige informatie over participatie en de Omgevingswet vanuit de landelijke overheid. Daarnaast zijn elementen ontleend aan het gemeentelijk participatiebeleid uit o.a. Bergen, Groningen, Rotterdam, De Bilt en Eindhoven. Ook ervaringen uit lopende participatietrajecten zoals de Omgevingsvisie, de herinrichting Kerkelaan/Belieslaan en Masterplan 't Loo zijn meegenomen.

¹ Het rijk heeft een wetsvoorstel in voorbereiding om inspraak uit te breiden naar 'participatie' en eventueel ook 'uitdaagrecht': de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Het wetsvoorstel verkeert nog in de ontwerpfase.

Er is een relatie met de behandeling van het onderwerp 'Adviesrecht en Participatie onder de Omgevingswet' in de raad. De vervolgstap in dat proces vindt plaats op 24 januari 2022, voorafgaand aan de behandeling van het participatiebeleid in de commissie. Tijdens die raadsinformatieavond heeft de raad de mogelijkheid om situaties aan te wijzen waarbij participatie van en overleg met derden verplicht is. In dat geval is de aanvrager verplicht om een participatieproces vorm te geven en aan te geven wat met de resultaten is gedaan. Als de aanvrager niet aan deze verplichting heeft voldaan, wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

De raad wordt voorgesteld om bijgaand Participatiebeleid Heiloo 2022 vast te stellen. Dit zorgt ervoor dat vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet ook Heiloo participatiebeleid heeft met aandacht voor participatie bij verschillende initiatiefnemers: initiatieven van de gemeente én initiatieven van inwoners, lokale ondernemers of maatschappelijke organisaties en externen. Het betreft een document dat jaarlijks geëvalueerd wordt. Mocht uit de evaluatie blijken dat bijstelling nodig is, dan wordt dit verwerkt in een nieuw beleidsdocument.

De participatieverordening wordt nu niet voorgelegd, omdat het nog een jaar duurt voor de Gemeentewet daadwerkelijk gewijzigd wordt.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Participatiebeleid

Uw raad kan in een separaat proces situaties aanwijzen waarbij participatie van en overleg met derden verplicht is (vervolgproces raadsinformatieavond 24 januari 2022). Deze mogelijkheid is benoemd in het participatiebeleid. Advies van het college is om de daadwerkelijke keuze niet op te nemen in het participatiebeleid, omdat dan iedere wijziging in deze keuze ook leidt tot nieuwe vaststelling van het beleidsdocument (en later de verordening). De raad kan er alsnog voor kiezen de gemaakte keuze op te nemen.

Participatieverordening

Vaststellen van een verordening kan nu door naast artikel 150 ook artikel 149 van de Gemeentewet als basis te hanteren (de raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt). Het wetsvoorstel hierover verkeert nog in de ontwerpfase en het college heeft dan ook overwogen en besloten om nu geen participatieverordening aan te bieden aan de raad en de ontwikkelingen rondom het wetsvoorstel eerst nauw te volgen. In de komende periode kunnen we, ook zonder een participatieverordening, de werkwijze aanpassen en ervaring opdoen met het participatiebeleid.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

In Heiloo is afgeweken van het beleid en de verordening van Bergen. Daar heeft de raad al participatiebeleid en een verordening vastgesteld. Qua beleid heeft Heiloo al enige basisdocumenten, zoals ook door de rekenkamercommissie in 2018 is geconcludeerd. Daarom was vooral behoefte aan een compact document met handvatten voor de omgeving én de eigen organisatie die past bij de huidige tijd.

In Castricum wordt momenteel een soortgelijk beleidsdocument voorgelegd aan het college, de besluitvorming in de raad volgt waarschijnlijk na de verkiezingen. In Uitgeest wordt waarschijnlijk na de verkiezingen participatiebeleid voorgelegd. Mogelijk is dat document op

hoofdpijnen gelijk aan dit document, zodat er voor de BUCH-werkorganisatie toch eenduidigheid ontstaat in de werkwijze.

RISICO'S

Voorliggend beleid dient om meer structuur en houvast te bieden aan initiatiefnemers in Heiloo. De BUCH-werkorganisatie moet qua structuur en functie-indeling meebewegen met de veranderende en toenemende vragen uit de omgeving. Dat heeft vooral te maken met de ondersteuning van deze processen en andere competenties die nodig zijn.

Ook na vaststelling van het participatiebeleid blijft participatie maatwerk en zal niet iedereen altijd tevreden zijn over het resultaat. Zo is participatie niet in alle gevallen mogelijk, ligt het niveau soms lager dan deelnemers wensen, of is de speelruimte beperkt. Ook is de uitkomst van de participatie vaak het resultaat van verschillende belangen. Of er wordt in de besluitvorming na een gedegen participatieproces afgeweken van het participatieresultaat. Ook dat kan leiden tot ontevredenheid over het proces. In al deze gevallen is communicatie van groot belang. Vooraf over kaders, tijdens het proces over de afwegingen en achteraf door goed uit te leggen waarom het participatieresultaat niet (geheel) gevolgd is.

FINANCIËN

De nieuwe werkwijze past binnen de bestaande begroting, uitgaande van een gelijk niveau van participatie. Er is in dit voorstel geen budget opgenomen voor extra ondersteuning voor de interne organisatie dan wel de initiatieven van 'buiten'. Intensivering kan leiden tot een verschuiving of andere prioritering van werkzaamheden of hogere projectbegrotingen om te kunnen voldoen aan het gewenste participatieproces. In de Kadernota 2023 zal het college wel een voorstel doen om een budget op te nemen voor activiteiten van het bestuur en de staf. Daaronder vallen bijv. regelmatige infographics over (financiële) onderwerpen, (professionele) videoboodschappen of activiteiten rondom participatie en/of communicatie. Bij de evaluatie na een jaar wordt bepaald of aanvullend budget nodig is.

DUURZAAMHEID

Door participatiebeleid op te stellen, bouwt de gemeente aan de duurzame relatie met de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in Heiloo.

PARTICIPATIE

Ervaringen uit lopende participatietrajecten zoals de Omgevingsvisie, de herinrichting Kerkelaan/Belieslaan en Masterplan Centrum Heiloo zijn meegenomen. Daarnaast zijn de uitkomsten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling, de Quickscan Lokale Democratie en de Enquête Participatiebeleid (alle 2021) van grote invloed geweest op de inhoud van voorliggend beleid.

Door de nieuwe werkwijze van uw raad kon ook de omgeving in een vroeg stadium betrokken worden bij het op te stellen beleid, namelijk tijdens de eerste raadsinformatiemarkt op 4 oktober 2021. Diverse maatschappelijke organisaties, ondernemers- en winkeliersverenigingen, adviesoverleggen (zoals benoemd in het participatiebeleid) en enkele inwoners waarmee eerder contact was over participatie, zijn vooraf geïnformeerd over deze avond en het vervolgproces. Ook via de (sociale) media is een ieder geïnformeerd over de start van het proces en deze avond.

Tijdens de markt konden raadsleden en overige aanwezigen vragen stellen en d.m.v. een enquête hun inbreng leveren. De enquête stond daarna nog 3 weken open op www.ikdenkmeeverheilloo.nl. De resultaten waren in lijn met de eerdere peilingen en quickscan en zijn gepresenteerd tijdens de raadsinformatieavond op 15 november 2021.

In totaal hebben 57 mensen de enquête ingevuld, waarvan 40 hebben aangegeven op de hoogte te willen blijven van het proces participatiebeleid. Deze personen worden steeds geïnformeerd over de stappen in dit proces en gewezen op de mogelijkheid in te spreken tijdens bijeenkomsten van de raad. Mogelijk kunnen deze personen ook tijdens de implementatie een klankbord zijn voor de gemeente en over een jaar een bijdrage leveren aan de evaluatie.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na vaststelling van het Participatiebeleid Heiloo stellen we dit beschikbaar op de website en wordt hierover actief gecommuniceerd, extern en intern. We gaan onze participatieprocessen vanaf nu baseren op dit beleid en gaandeweg leren van onze ervaringen. Wanneer de Gemeentewet gewijzigd wordt, ontstaat een solide basis voor de participatieverordening. Vanaf dat moment wordt hierop nog een inhoudelijke en juridische controle uitgevoerd, waarna deze het besluitvormingsproces ingebracht wordt. Over een jaar wordt de werkwijze geëvalueerd en zo nodig het beleid gewijzigd of aangevuld.

BIJLAGEN

Participatiebeleid Heiloo 2022

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Relevante documenten Heiloo:

- Inspraakverordening gemeente Heiloo (2005)
- Samen met inwoners – participatie in Heiloo (2010)
- Startnotitie Samenspel (2014)
- Nota Beleidsontwikkeling op basis van Samenspel (2016)
- Rekenkamerrapport Burgerparticipatie in de BUCH (2018)
- Inwoners- en ondernemerspeiling (2021)
- Quickscan Lokale democratie Heiloo (2021)
- Enquête participatiebeleid (2021)

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester